

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Gazeta Częstochowska

Redaktor Zygmunt Trzebiński.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
Częstochowa, Aleja II № 38, telefon № 50.

Wydawca Antoni Siennicki.

Warunki prenumery i ogłoszeń na stronie IV-ej. Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7-8 wieczorem.

Prosimy o nową prenumeratę na kwartał 4-ty

Teatr kinem

„Częstochowski” zawierający

CZNY PARYSKI B. Zarzeckiego

Częstochowa, aleja II, 19.

Oddział I. 1) **Walka była** (tragedja) 5 aktów
!!! Spieszcie zobaczyć
Występ żywego
GUSAWA GOŚC
miałych ćwiczeń
gimnastycznych

prosi z fabryk Paryskich zdjęć z ostatnich nowości.
Wielki w Stokholmie (natura) 3
Kobiety policjanci (komiczne) Oddział II. 4) **MAZEPA**
skiej (dramat) Oddział III. 6) **Powrót Ulisesa** (dramat) 7) **Zuch** (komiczne)
program:
Spacerni tego p. **Gopsón** dokonywał na ulicach **Paryża, Londynu, Wiednia i Berlina,**
CENY MIEJSC: miejsce w loży 50 kop., w krzesłach 30 kop. Galarja 20 kop. Uczni wie dzieci i żołnierze płacą połowę
Początek w Niedzielę i Święta o godz. 3, a w dni powszednie o godz. 5 p.p., 42.
Zarządzający teatrem St. Certowicz.

Aleja Teatr „ODEON”

№ 43. N. Krzemińskiego (Najstarszy w Królestwie)

Dziś zmiana obrazów, między innymi:
Sprawa pani Steinheil, ostatnia sensacja paryska. **Dziecko ulicy**, dramat wykonany przez najlepszych artystów paryskich. **Corso wiatowe w Rzymie**. **Rozkaz królewski**, komedia w 10 kolorowych obrazach i wiele innych.

Na scenie do piątku, graną będzie codziennie **SPRZECZKA** farsa w 1-iej odsłonie (R-żyser W. Nynkowski)
W sobotę zupełna zmiana programu.

W poczekalni ustawiono szereg achromatycznych Kalloskopów z pięknymi widokami.

Przedstawienia od godz. 5 po południu W niedzielę i święta od 3-iej po poł.

Miejsca po 40, 30 i 20 kop. Dzieci do lat 10 i uczniowie płacą połowę.

Szczegóły w afiszach.

LEKARZ-DENTYSTA
Michał Grejniec
w CZĘSTOCHOWIE,
I Aleja Nr. 10, dom p. Rajchowej.
Przyjmuje codziennie od 9-1 rano
od 3-7 wieczór.
Choroby zębów i jamy ustnej.
Plombowanie, Zęby sztuczne.

Kalendarzyk.
— 0 —
Dziś: Elżbiety Kr. Wd. — Drogomirły
Jutro: Pelika Walenysza — Sędzimira
Wschód słońca: o g. 7 m. 23.
Zachód: „ 4 „ 06.
Długość dnia: 8 godz. 02 min.
Daty historyczne: 1765 r. Otwarcie teatru
polskiego w Warszawie.

Dzień 19 listopada.
Św. Elżbiety wdowy.
Sw. Elżbieta, córka Andrzeja II króla Węgierskiego i Gertrudy księżny Karyntyjki przysłała na świat 1207 r. w Presburgu. Wychowana cnotliwie w mieście Boga i bliźnich. 4 letnia zwrócona księżni Turyni Ludwиковi, a w 14 roku zaślubiona została. W młodości w lata wznosiła się pobożność. Podczas wielkiego głodu

1225 r. 900 ubogich w swym pałacu utrzymywała, i rzęda nawet z panami służebnymi węgla na odzież dla ubogich.
Gdy mąż jej wybrał się na wyprawę krzyżową 1227 roku w drodze życie zakończył, owdowiła z trojgiem dziećmi małoletnich. Krajem zarządził brat męża Henryk, zniemawidził on Elżbietę z powodu jej hojności dla ubogich i wygnął ją z dziećmi z pałacu. Obywatele Turyni obrzucyli się na postępowanie Henryka ze św. Elżbietą i zażądali wynagrodzenia jej krzywd. Odebrawszy wtedy ona niektóre posiadłości i miasto Marburg, kazała sobie zbudować koło klasztoru Franciszkanów uboga chałkę na mieszkanie. r. 1229 przyjęła habit trzeciego zakonu św. Franciszka i ćwiczyła się bezustannie w modlitwie i dobrych uczynkach. Oddała swą duszę Bogu 1223 r. 19 listopada, po 24 latach wieku swego. Zwłoki św. Elżbiety złożono uroczystość w Marburgu i nad jej grobem stanęła wspaniała świątynia.

Bank współdzielczy.

Z komunikatu biura organizacyjnego Banku Tow. Spółdzielczego umieszczonego w № 815 „Głosu Warszawskiego” z dnia 16 listopada r. b., dowiadujemy się, iż termin rozpoczęcia czynności tegoż banku został przedłużony przez Centralną Władzę Państwową w Petersburgu jeszcze na pół roku, poczynając od dnia 28 listopada r. b.

Z tegoż komunikatu dowiadujemy się, że z dniem 15 b. m. lista akcjonariuszów obejmowała:
152 Tow. poz. Oszczęd. i Kredyt. (dr. kred.) 1561 akc.
83 tow. wzajemnego kred. 484 „
11 stowarzyszeń pożyczkowych 39 „
10 „ rolnych 57 „
2 kasy przemysłowców 140 „
1 związek robotczy 2 „
1 cegielnia udziałowa 2 „
1 spółka włościańska 1 „
211 tow. spółdzielczych 2286 akc.
1 tow. przemysłowo-rolne 22 „
100 osób prywatnych 787 „
372 akcjonariuszów 3045 akc.
czyli, że brak jeszcze 956 akcji do uzupełnienia kapitału zakładowego, wynoszącego 1,000,000 rubli.

Ponieważ znajdują się jeszcze w kraju takie towarzystwa wzajemnego kredytu, które nie przystąpiły do B. T. S. przeto uważam za właściwe i na czasie:
1) wskazać choć pobieżnie na jego zadania i znaczenie dla kraju, i
2) przytoczyć te korzyści, jakie B. T. S. wzajemnego kredytu dać powinien i może.
Z chwilą otwarcia Banku Towarzystwo Spółdzielczych krajowi przybędzie jeszcze jedna instytucja kredytowa o znaczeniu społecznym, która obejmie płótki dotychczas jeszcze przez ni-

kogo nie zajęte, lub niedostatecznie obsadzone.
Programem B. T. S. będzie więc nie walka konkurencyjna o klientów, ale rzetelna praca ekologicznie podstawy materialnego dobra, a ogrom to pracy zastanie wielki, bo i wieśki są pola, które dotychczas odłgiem leżą.
Zadanie B. T. S. polegać będzie na zjednoczeniu w sobie, rozrzuconych po kraju kooperatywy, zarówno kredytowych, jak wytwórczych i handlowych, w celu ułatwienia i zharmonizowania ich działalności ku ogólnemu przykrowi.
Każda instytucja związkowa, mając w wewnętrznym swym życiu autonomiczną swobodę ruchów, będzie reprezentowana na zewnątrz przez B. T. S. jako jedna z jego składowych części, a wtedy to powaga i moc każdej poszczególnej instytucji znakomicie wzrosnie, już przez to samo, że należąc do rozgałęzionego młodego związku, będzie opierała się na silej jego rezerwie.
I to będzie korzyść główna, która zrozumieć mogą tylko ci, co własną intuicją są zdolni przewidzieć, jak się ułożą stosunki wśród zmienionych warunków.
Pragnąc w tym artykule wyrazić, jakie korzyści może przynieść B. T. S. Wzajemnym Kredytem, uważam za konieczne zwrócić uwagę kogo należy na to, że owa nie w kwadracie jedno-

RYLZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatralna 13
Telefonu № 1.

Polecają: Kwas węglowy w balonach, węże gumowe, parciane płyty gumowe i azbestowe, pakunki różnych konstrukcji.
Oferty na żądanie.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-cia „dom własny.”
Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski
WYKONYWA RZEZBY, POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE.
Założony w roku 1878. Telefon № 260.

TELEGRAMY.

(Agencja Petersburskiej i własne).

Sprawy finlandzkie.

Helsingfors 18. Onegdaj o godz. 7-jej wieczorem w sejmie rozpoczęły się debaty nad sprawą wojskową!

O godz. 4 w nocy przystąpiono do głosowania; sejm przyjął w ostatnim głosowaniu, które nastąpiło o g. 5 m. 31 rano, wniosek komisji praw zasadniczych.

Komisja we wniosku tym polecała sejmowi odpowiedzieć następująco:

Nie mając możności zaakceptowania Najwyższej propozycji, sejm stara się, aby Jego Cesarska Mość raczył rozkazać zastosować niezbędne środki co do zdecydowania sprawy wojskowej drogą praw zasadniczych.

Helsingfors 18. Wydano rozkaz Najwyższy zamknięcia sejmii finlandzkiego i dopełnienia nowych wyborów. Nowy sejm ma się zebrać w marcu.

Ujęcie morderców.

Mohilów 18. We wsi Borszczówka zaaresztowano dwie osoby z bandy, która w swoim czasie zamordowała kilka osób w domu dnochnawo w Krupcu. Dwie inne osoby z tejże bandy zdążyły dobiec do Krupca i tu schowały się w szopie do siana. Dwie godziny blisko trwało obłędzenie. Wymieniono mnóstwo strażów. Bandyci zostali zabici. Przy zabitych znaleziono manżera i brauning, naboje, latarnię, peruki i szminki. Są to, jak się okazało, włościanie z Borszczówki.

Śmiałość wymuszenia.

Świątobieżczensk 18. W dzień do mieszkania urzędników intendencji Lisowskiego i Bibajewa wtargnęło 9 ciu ubrojenych mężczyzn, przymusiłi urzędników do napisania czeku, zamknęli wszystkich, znajdujących się w mieszkaniu, do piwnicy, podjęli za czekiem w banku 17.000 rb. i zbiegli.

Zabójstwo dozorczy więziennego.

Jarostaw 18. Wystrzałem z rewolweru zabity został na ulicy starszy dozorca więzienny Jeczkin. Zabójca, korzystając z silnej mgły, zbiegł.

Wybuch dynamitu.

Kanea 18. Silna eksplozja, która powstała onegdaj wieczór przed izbą deputowanych, wywołała w mieście silne zaniepokojenie. Eksplozję spowodowały wybuch wielkiej ilości nabojev dynamitowych, które się znajdowały w puszcze. Szkoła jest mała.

Cholera.

Petersburg 18. W ciągu doby ubiegłej zachorowało 8, umarły 1, pozostała na kuracji 109.

Duma.

(Tel. Ag. Pet.)

Petersburg 17. (dokończenie).

Minister sprawiedliwości odpowiada po przerwie popołudniowej wielu poprzednim mówcom i omawia szerzej ustrój sądów gminnych w Królestwie Polskiem, na który tak się powołują zwolennicy sądów kolejalnych. Sąd gminy istotnie działa w Polsce zadawalająco, lecz warunki, w których on działa są całkowicie odmiennie.

Przedewszystkiem przy braku organów samorządu sądy gminne w Królestwie Polskiem przyciągają udział silniejszej inteligencji. Lawnicy odgrywają rolę bierną i podlegają wpływowi sędziego gminnego i pisarza gminnego, w istocie więc sądami samistnie tylko sędzią gminny. Gdyby taką organizację zastosować w całej Rosji, należałoby utworzyć 9.600 sądów, każdego zaś koszt wynosił 2.500 rb., przy potrzebie zaś ratyfikowania i styku sądów pokoju, reforma taka wymagałaby 30-tu milionów rubli rocznie.

W końcu minister zwraca się specjalnie do postów włościańskich, motywując potrzebę zniesienia istniejących sądów włościańskich.

W drugiej przerwie około godz. 4 po poł. zaczął przemawiać Obrazcow. W słowach pełnych swady przemawia on w obronie skazanych na zagładę sądów włościańskich, przyezem charakteryzuje doskonale dzisiejszy typ sędzię pokoju, który ma włościaninowi zastąpić terazniejszy sąd kolejalny. Najtrafniejszą uwagę o terazniejszych sędziach, mówca czyni w słowach: „Kodeksu nie zna, prawa zwyczajowego nie uznaje, sądzi według stu tomów decyzji kasacyjnej senatu rządzącego. Za przypomnienie o sumieniu nakłada kary, jak za obrazę sądu”.

W dalszym ciągu mowy swojej Obrazcow oświadcza, że jeżeli sąd włościański ma zamrzeć, to należy wskazać mu spadkobiercę prawnego, nie zaś przyjmować do dziecia obokprawicy, krwi żydowskiej. (Okłaski prawicy). Referent Szubinski jest zdania, że od bajek ostatnich mówcy nie łatwo przejść do mowy rzeczowej. (Hałas powszechny). Taki to jednak los referenta, że wystuchać musi wszystkiego, i do rzeczy i niedorzeczy, docinków a nawet obelg. (Hałas).

Głosy na prawicy. Do rzeczy! Puryzkiewicz z miejsca. Orator delicki!

Szubinski (mówi dalej). Prawica myśli, że przypowiadki ich są „do rzeczy”, a jak tylko zaczynasz mówić istotnie rzeczowe, rozpoczynają bafasować i tytułować rozmaitymi przydomkami.

W odpowiedzi postom włościanom mówca zaznacza, że przy obecnym ustrój państwowym nie można mówić o jakichś specjalnych prawach i niezłomnych przywilejach, nadanych temu lub owemu stanowi. Zjemy przy takiej formie rządu, przy której świętemi są tylko ustawy zasadnicze, wszystkie zaś inne podlegają bądź zniesieniu, bądź zmianie w nowym porządku ustawodawczym.

O godzinie 6-jej m. 56 posiedzenie odroczone zostaje do g. 8 i poł wieczorem.

Z ostatniej chwili.

Groźny pożar

w Noworadomsku.

O g. 8 wieczorem gwizdek fabryczny zaaalarmował miasto. Pożar wybuchnął w przedzieln Bergsona i Kohna, w oddziale suszarni i wkrótce przeniosł się na inne zabudowania.

W przeciągu 5 minut słany do apelu wszystkie oddziały straży.

Niestety, ratunek jest mocno utrudniony z powodu braku dostępu oraz silnych kłębów dymu, wydobywających się z okien.

W chwili, kiedy to piszemy, pożar trwa ciągle.

OFIARY.

Zamiast wieńca na trumnę s. p. Tadeusza Mizgiera składam rb. 2 dia Oclapy syna robotnika z fabryki „W. Brass S wie” Czerniewska: J. Langierowie na wpisy gim. Kościńskiego rb. 3.

Z nadejściem chłodów słuchanie sztuki w teatrze lub odczytu staje się istotną meką: co chwila kaszel lub chrząkanie któregoś ze słuchaczy zagłusza słowa aktora, śpiewaka lub mówcy.

Opowiadają, że w tych dniach na przedstawieniu w teatrze, pewien krewki języczek zawałił na głos do chrząkającego sąsiada:

— Mógłby też ran nosić przy sobie pastylki Geraudela. Słuchalbyś pań wtedy spokojnie i innym słuchać nie przeszkadzał.

Okulista Dr. med. St. Markowski

b. Asystent Lwowskiej Kliniki Okulistycznej zamieszkał w Częstochowie przy ul. Teatralnej Nr 18 w domu p. Kohnowej. Przyjmuje chorych za oczy od 10—12 rano i od 5—6 po południu. 1053-30

„SŁOWO”

Prenumerata próbna na grudzień 35 k.

Wchodzi z dniem 1 grudnia

r. b. w nową fazę swego

rozwoju :: Za pomocą szeregu reform redakcyjnych i udoskonalen technicznych, podniesioną zostanie wartość publicystyczna i wydawnicza „Słowa” :: „Słowo” zwiększy swoją objętość :: Wychodzić będzie dwa razy dziennie :: Będzie rozsyłane wszystkim prenumeratom, nietylko w Warszawie, ale i na prowincji. dwa razy dziennie :: W ważniejszych punktach utworzone zostaną oddziały redakcyjne :: Rozszerzone zostanie znacznie koło współpracowników i korespondentów :: Udoskonaloną zostanie obsługa telegraficzna pisma :: Zorganizowany zostanie specjalny wydział informacyjny :: Prenumerata pozostaje ta sama, co dotąd: kwartalnie: w Warszawie 2 rb. 25 k.; z przesyłką pocztową w Królestwie i Cesarstwie 3 rb.; zagranicą 4 rb. :: Aby dać możność szerszym kołom zapoznania się z zreformowanym „Słowem” ustanowioną zostanie na miesiąc **grudzień** r. b. specjalna **Prenumerata próbna** w kwocie 35 kop. (gotówką lub markami pocztowymi), jako zwrot kosztów ekspedycji.

Adres „Słowa” Warszawa. Ś-to Krzyska 34.

FRANCUZI POPULARNI, SROBENI
przezwani
**CHRONICZNEJ
OBSTRUKCJI**

„CONSTIPATION”
**CASCARA
MIDY**

„Leczą: migotliki, wstrząsacz przed epocym, nie powoduje bólu w brzuchu, ani mności, ani biegunki”

Chęć kupięt placu w dobrym punkcie na P... otrzeżba skłoniwa do sklepu spozryw... czego na wyjazd. Władysław... 1065-5-1
Teatralna 39 m. 3. Dojazd 2a. Neuman. 1069-9-1

Wate, wałki i kit do okien poleca Skład Apteczny **Wacława Orzeł** w Częstochowie, III Aleja Nr 48.

Kto jest MOZER?

Mozer jest to największy fabrykant zegarków znany na całym świecie. Mozer nie wypuszcza za swej fabryki zegarków nie prawidłowo wyregulowanych. Marka „Mozer” jest już najlepszą gwarancją dobrego i trwałości zegarków. Mezki zegarek Mozer oksydowany otwarto, płaski (jak rubel srebrny) z cyferblatem połączonym lub posrebrzonym, nakreśla się bez kluczyka, remontor na 10 kątym, mieniszczy fason nowomodny, (cena tylko na pewien czas zmniejszona) zamiast 10 rb., tylko 3 rb. 15 kop.

2 sztuki 6 rb. taki sam zegarek płaski „Mozer” zakryty 4 rb. 15 kop. 2 sztuki 8 rb. Zamówcie, a zawsze będziecie nam wdzięczni każdy zegarek zaopatrzony gwarancją na 6 lat. Przesyłka do 4 sztuk — 40 kop. (na Syberję — 75 kop.). Warszawa ulica P-ńska 39 66. Bezpłatnie dołączamy nowomodną piękną dewizkę z brylkiem kompas. Prosimy zwrócić uwagę na nadpis „Mozer” i wystżęzać się falsyfikatów. 629-8-1

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują: Kantor własny — Częstochowa Aleja 11 Nr. 38 — w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, w Noworadomsku p. A. Kaczyński, w Rakowie p. Leon Piotrowski, w Warszawie p. F. Syrewicz.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50 wraz z przesyłką pocztową lub odnośnieniem do domów. — **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednosłpawly lub jego miejsce: przed tekstem kop. 30, po tekście k. 10, obok tekstu (nadestane) kop. 50, nekrologi kop. 20. Drobne ogłoszenia po 3 kop. za wyraz.